بەیانی باش

دووهەمین کۆمەڵە شیعری گۆرانی

سیمین چایچی

www.ketab.ir

انتشارات علمی کالج
COLLEGE SCIENTIFIC PUBLICATIONS

سرشناسه : چایچی، سیمین
عنوان و نام پدیدآور : به یانی باش: دووهه مین کومه له شیعری گورانی/ سیمین چایچی.
مشخصات نشر : سنندج: انتشارات علمی کالج ، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری : ۲۳۲ ص .
شابک : ۸-۰۲-۷۱۶۸-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی : فیپا
یادداشت : کُردی.
موضوع : شعر کردی -- قرن ۱۴
موضوع : شعر گورانی
رده بندی کنگره : ۱۳۹۲ ۲چ۸۴۳گ/۳۲۵۶ PIR
رده بندی دیویی : ۸فا۹/۲۱
شماره کتابشناسی ملی : ۳۲۷۴۱۶۶

www.ketab.ir

به یانی باش

دووهه‌مین کومه‌له شیعری گورانی / سیمین چایچی
طراحی جلد و صفحه آرایی: نگین وکیلی، ناصر خالدیان
ویراستار: کمال طاهرنژاد
حروفچینی:ستاره مصلح
عکس: استودیو پلک - حمید عباسی
نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۲
ناشر: انتشارات علمی کالج
چاپ و لیتوگرافی: چاپ صادق
تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه
قیمت: ۸۰۰۰ تومان

سپۆنسیری چاپ: دڵارام موڕادسه لیمی
فه رزام فاروقی

انتشارات علمی کالج
COLLEGE SCIENTIFIC PUBLICATIONS

سنندج - خیابان پاسداران - مجتمع تجاری کردستان - انتشارات علمی کالج
تلفن: ۳۲۳۷۲۳۷-۳۲۹۱۰۸۶ فکس۳۲۳۵۷۹۶
Website: http://www.cspub.ir Email: info@cspub.ir

پێڕست

وته‌ی بلاوکه‌ره‌وه ١٠

عاشقه‌کانم ١٥
ئه‌گه‌ر تۆ نه‌بی ١٦
ئه‌ی که‌نیشکه ١٧
که‌نی ١٩
خوه‌شتم گه‌ره‌که ٢١
خوشبه‌ختی ٢٣
کۆچ بار ٢٥
گه‌ڕانه‌وه ٢٧
بیره‌وه‌ری ٢٩
سه‌ما ٣١
من و تۆ ٣٢
خولیا ٣٣
که‌نیشکه (١) ٣٤
جێژوان ٣٥
له دایکبوون ٣٧
گه‌ڕام به دوای یار ٣٨
به خێر بی ٣٩
وام نه‌زانی ٤٠
عه‌شق ٤٢

www.ketab.ir

لاکەرەوە ٤٣

تەنیایی (١) ٤٥

کامە وڵاتەکەی منە؟ ٤٧

بەفر ٤٩

دایکانە ٥٠

دڵبازی ٥٢

شەوانی غوربەت ٥٤

یادی یار ٥٦

دڵەکەم ٥٨

کەرکووک ٦٠

زەمانە ٦١

دڵتەنگی ٦٢

باری عەشق ٦٣

مەڕۆ مەرۆ ٦٤

دڵەکەم هەرتوێ دەوێ ٦٦

سیاشەو ٦٧

وشەکانت، قژەکانم ٦٨

سەراو ٦٩

ئاشنا ٧١

بڕۆم یا نەڕۆم ٧٣

تۆران ٧٤

www.ketab.ir

فریشته ٧٥

پرسیار.. ٧٧

شیعرستان ٧٨

وتم... نا ٧٩

لایە لایە ٨١

بیاغتوو ٨٢

بێ وەفا بووی ٨٣

هاتم هاتم ٨٤

بووکە شووشە ٨٦

ڕێگا ٨٧

دەزگیران ٨٩

تەنیایی (٢) ٩١

وەرە دەرێ ٩٢

ژیان هەرجارێکە ٩٤

تازە یار.. ٩٦

غەریبت کردم ٩٨

چەنگ ١٠٠

بلاران ١٠١

سەرگەردان ١٠٢

بەیانی باش ١٠٣

شەو چرا ١٠٤

www.ketab.ir

نەیار ١٠٦
دەردی گران ١٠٨
چاوشێت ١٠٩
چوارینەکان ١١٠
من کێیم؟ ١١٢
مزگەینی ١١٥
چەندە بێ تۆ ١١٧
ئاخر دۆڕان ١١٨
هەڵە ١١٩
نامە ١٢١
ئەگەر بیتەوە ١٢٣
لایە لایە ١٢٥
حەسرەتی شەو ١٢٨
نە من نە تۆ ١٣٠
تاقانە ١٣١
سەفەر ١٣٢
ئەهای کچە نازدار ١٣٣
نامەیەک بۆ خودا ١٣٤
میوان ١٣٦
خانم هەی خانم ١٣٨
چەتر ١٣٩
www.ketab.ir

رۆژانی گوڵ پەمەیی ١٤٠

دایکانە (١) ١٤١

لاکەرەوە ١٤٢

بێزاری ١٤٥

دایکانە (٢) ١٤٧

تەوار ١٤٩

خۆرگیران ١٥٠

چارەنووس ١٥١

خۆزگە ١٥٣

پاییز ١٥٥

نەرمەیاد ١٥٧

کۆمسایی ١٥٨

ئەگەر رۆژێ ١٦٠

باخی گشتی ١٦١

***

گوڵچنی «قومار» ١٦٣

ماڵئاوا ١٦٥

ئاوات ١٦٦

گۆم ١٦٨

ئەوین ١٦٩

تۆبە ١٧١

www.ketab.ir

غوربەت ١٧٢
شەرت ١٧٣
گوڵ ئاوات ١٧٤
دیدار ١٧٥
دیاری (١) ١٧٦
بە جێم مەهێڵە ١٧٨
بێ تۆ ١٧٩
هاوسەفەر ١٨٠
هاوار ١٨١
غەریب ١٨٢
تۆ فێرت کردم ١٨٤
گیان ١٨٥
زەماوەن ١٨٦
دابران ١٨٧
یاخی ١٨٨
من و تۆ ١٨٩
عیشق ئاوا ١٩١
هانێ دڵ ١٩٣
جێگات خاڵی ١٩٥
هاو نەفەس ١٩٧
جێ ژوان (١) ١٩٨

www.ketab.ir

تابلۆی پاییز ۲۰۰
دیاری (۲) ۲۰۱
ئێتانه ۲۰۲
شەهرزاد ۲۰۳
باوان بۆکوێ؟ ۲۰٤
ڕێگا ۲۰٦
دڵ سەردی ۲۰۷
شاری هەمیشە بەهار ۲۰۸
حەکایەت ۲۱۰
ماچی ئاشتی ۲۱۱
یادی بەخێرنەو شەوانە ۲۱۲
یەلدا ۲۱۳
کەنیشکە (۲) ۲۱٥
شاە ماسی ۲۱٦
شەو ۲۱۸
بەدپەیمان ۲۲۰
قومار ۲۲۲
جێ ژوان (۲) ۲۲۳
حەڵەبجە ۲۲٥
لایە لایە ۲۲۷

www.ketab.ir

بەیانی باش

دووهەمین
کۆمەڵەشیعری
گۆرانی

سیمین چایچی

www.ketab.ir

وتەی بڵاوکەرەوە

دانانی شیعر لە سەر ئاواز و میلۆدی بە شێوەی ئەمڕوییانە، لە کوردەواریدا مێژوویێکی دوور و درێژی نییە. یەکەم نموونەی شیعری گۆرانی، «گاتا»کانی زەردەشتە کە لە باری بڕگە و مۆسیقاوە، بە دایکی شیعری فۆلکلۆریکی کوردی ناسراوە.
ئەمڕۆکە شیعرێ گۆرانی کوردی بە گشتی و ژنانە بە تایبەت، خەریکە بەرەو ئاستێ ئەڕوات کە بوێرانە و بە زمانێکی ئاسایی باسی ڕاستییەکانی ژیان ومرۆفی سەردەم ئەکات.
تا چەن ساڵ لەمەوپێش، زمانی گۆرانییەکان بە گشتی، زمانێکی فۆلکلۆریک و خەڵکیی بوو. واتە ئەو شێوە شیعرانە کە دانەریان نادیارە و بەرەبەرە لە زاران گەڕاون و بە ڕیتمی میلۆدیە جۆراوجۆرەکان خوێنراون و بە هەزاران جار دووپات بوونەتەوە، هێشتا لە ناو جەماوەردا جێگاییێکی تایبەتیان هەیە.
کاتێ دیوانی شاعێرانی کلاسیک هاتە بەردەستی خەڵکەوە، گۆرانیبێژان تا ڕادەیێک، وازیان لە فۆلکلۆر هێنا و ئەو شیعرانەیان بردە ناو دونیای مۆسیقاوە کە زۆربەیان، دەیان جار لە لایەن دەیان گـۆرانیبێژەوە، بە دەیان شێواز پێشکەش کراون.

بەیانی باش

دووهەمین
کۆمەڵەشیعری
گۆرانی

سیمین چایچی

نکۆڵی لەمە ناکرێ کە ئەو شیعرانە، وەکوو بەرهەمێکی شیعری بەهێز، هی هەموو سەردەمێکن. بەڵام زمانی گۆرانی بە پێی بارودۆخی کۆمەڵایەتی و سیاسی و ئابووری ئەگۆڕدرێ. وەکوو مایاکۆفسکی ئەڵێ: «شیعر ئۆردێری کۆمەڵە».
بە پێی گۆرانکاریە فیکری و کۆمەڵایەتییەکان، لەم ساڵانەی دواییدا تاقمێک بەرهەمی شاعیرانی بە ناوبانگی سەردەم وەکوو مامۆستایان: عەبدوڵلابەگی گۆران، عەبدوڵلا پەشێو، شێرکۆ بێکەس، جەلال مەلەکشا، سوارە ئیلخانیزادە، ساڵەح سووزەنی، رەحیم لوقمانی، مامۆستا شەریف و.. چوونە ناو دنیای مۆسیقا و گۆرانی و کەوتنە سەر زاری خەڵکەوە، بێ ئەوەی شاعیر ئەو شیعرانەی لە سەر مێلۆدی و تایبەت بە گۆرانی دانابێ.
بە خۆشیەوە ئەورۆکە هاوکات لەگەڵ پەرەسەندنی گۆرانی ئۆرکستراڵ و زانستیدا، رۆڵی شیعر زەقترە و بەرچاوتر ئەنوێنێ، بەڵام هێشتا وەکوو پێویستییک لە لایەن ئاوازدانەر و گۆرانیبێژ و تەنانەت شاعیرەکانیشەوە بایەخی پێ نەدراوە. بە داخەوە زۆر نین ئەو کەسانەی کە هەستیان بەو بۆشاییە کرد بێت و بە شێوەییکی پرۆفشناڵ لەسەر ئەم ژانرە شێعریە رۆیشتبێتن.
ئێستاکە گۆرانی و مۆسیقا لە باری زانست و شێواز و ئامرازەوە، بەرەو نوێبوونەوە ئەچێ و پێویستە زمانەکەشی نوێ بێتەوە. دەزانین کە سەرکەوتنی هەر بەرهەمێکی هونەری، بە تایبەت گۆرانی، پێوەندی هەیە بە حەز و خواستی خەڵکەوە، واتە ئەرکی هونەرمەند، کاریگەری لە سەر مەیل و هزری جەماوەرە. بێگومان لە گۆرانیدا کە بەربڵاوترین چینی کۆمەڵگا ئەگرێتەوە، ئەم ئەرکە قورسترە.
بۆ نموونە ، لە کوردەواریدا هێشتا زمانی گۆرانی نوێ، لە زمانی فۆلکلۆرەوە نزیکە. ئەگەرچی هەردووکیان لە فەرهەنگی عامدا جێ ئەگرن و زمانی وتنیان بە رواڵەت یەکێکە، بەڵام جیاوازییان هەیە. واتا شیعری ئەمرۆییانە، نوێتر و واقیعیترە و لە ژیانی

www.ketab.ir

بەیانی باش

دووهەمین
کۆمەڵەشیعری
گۆرانی

سیمین چایچی

ئاسائی نزیکترە و زمانی شیعریی فۆلکلۆر، کۆن و خەیاڵی و نۆستالۆژیکە.
«سیمین چایچی» کە بەردەوام هەوڵیداوە لەچوارچێوە دیاری کراوەکان دەرباز بێت و لەگەڵ ڕەوتی نوێدا خوی بگونجێنی، ماوەیێکی درێژخایەنە، جێپەنجەی لە بواری تێکستی گۆرانی (لیریک)دا دیارە و بە دانانی زیاتر لە ۲۰۰ شیعر گەیشتووە بە لووتکەی ئەم ژانرە ئەدەبیە. ئەمڕۆکە «سیمین» یەکێ لەو چەن دەنگەیە کە لە مۆسیقای کلاسیک و پاپی کوردیدا خاوەن شێواز و زمانی تایبەتە و بەرهەمەکانی سەرنجی هونەرمەندان و هۆگرانی گۆرانی کوردی بەرەولای خۆی ڕاکێشاوە.
«سیمین» باس لە گرینگایەتی هەڵبەستی گۆرانی دەکات و دەڵێ:
«بۆ دەوڵەمەندتر کردن و بەجیهانی کردنی مۆسیقای کوردی، زمان فاکتەرێکی سەرەکییە، بە تایبەت لە ڕاکێشانی سەرنجی گەنجاندا نەخشێکی بەرچاوی هەیە».
«بەیانی باش»، دووهەمین کۆمەڵەشیعری گۆرانیەکانی «سیمین»ە کە زۆربەیان کراون بە گۆرانی، بۆیە داواکارین لەو هونەرمەندە بەڕێزانە، پێش لە هەڵبژاردنی تێکست، پێوەندی بە نووسەرەوە بکەن.

بڵاوگەی زانستی کالێج
پاییزی ۱۳۹۲

www.ketab.ir